

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
24 päivänä tammikuuta 1978 *

Asiassa 82/77,

jonka Gerechtshof te Amsterdam on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Alankomaiden kuningaskunnan Openbaar Ministerie

vastaan

Jacobus Philippus van Tiggele, kotipaikka Maasdam (Alankomaat),

ennakkoratkaisun perustamissopimuksen 30–37 ja 92–94 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: puheenjohtaja H. Kutscher, jaostojen puheenjohtajat M. Sørensen ja G. Bosco sekä tuomarit A. M. Donner, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart ja A. O’Keeffe,

julkisasiamies: F. Capotorti,
kirjaaja: A. Van Houtte,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Gerechthshof te Amsterdam on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 30.6.1977 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 5.7.1977, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä, jotka koskevat jäsenvaltioiden välisessä kaupassa noudatettavien määrällisten rajoitusten poistamista koskevien perustamissopimuksen 30-37 artiklan ja mainitun sopimuksen valtioneutua koskevien 92-94 artiklan tulkintaa.
- 2 Nämä kysymykset on esitetty erästä viinien ja väkevien alkoholijuomien kauppiasta vastaan aloitetun rikosoikeudenkäynnin yhteydessä, jossa kauppiasta syytettiin *Produktschap voor gedistilleerde dranken*in alkoholijuomien myynnistä 18.12.1975 tehdyn kuninkaan päätöksen (Staatsblad n:o 746) nojalla vahvistamia vähimmäismyyntihintoja alhaisemmilla hinnoilla.
- 3 Tislattujen alkoholijuomien hinnoista Produktschapin 17.12.1975 antamalla asetuksella, jonka talousministeriö on hyväksynyt 19.12.1975, otettiin käyttöön maan sisäistä vähittäismyyntiä koskeva vähimmäishintajärjestelmä, jossa erityyppisille tislatuille alkoholijuomille on määrätty tietty luokkakohtainen vähimmäishinta.
- 4 Nuoren ja vanhan geneverin vähimmäishinnat lasketaan luettelossa ilmoitetun yhtenäisen tuottajahinnan perusteella, johon lisätään 0,60 guldenia sekä arvonlisävero siten, että yhteissumma ei voi milloinkaan olla alhaisempi kuin 11,25 guldenia litralta.
- 5 Vanhan geneverin vähimmäislitrahinta on vahvistettu 11,25 guldeniksi.
- 6 Kaikkien muiden tislattujen alkoholijuomien vähimmäishinta on samansuuruinen kuin todellinen ostohinta, johon lisätään arvonlisävero.
- 7 Mainitun asetuksen 7 §:n nojalla vähimmäishinta, joka aluksi vahvistettiin 11,25 guldeniksi, on kustannuskehityksen seurauksena nostettu 11,70 guldeniin.

- 8 Asetuksen 8 §:n mukaan Produktschapin puheenjohtaja voi myöntää helpotuksia asetuksen säännösten soveltamisesta tietyissä tai tietyntyypisissä tapauksissa.
- 9 Mainitun 18.12.1975 tehdyn kuninkaan päätöksen perusteluista käy ilmi, että Produktschapille annettu mahdollisuus antaa tällaisia sääntöjä oli tarkoitettu edistämään viinien ja väkevien alkoholijuomien kaupan mukauttamista tavanomaisen kilpailun edellytyksiä vastaavaksi ja että sääntöjen kesto oli tarkoitus rajoittaa kolmeksi vuodeksi.

Ensimmäinen kysymys

- 10 Ensimmäinen kysymys koskee pääasiallisesti sitä, onko perustamissopimuksen 30–37 artiklaa tulkittava siten, että niissä esitetty kielto koskee myös nyt kyseessä olevan kaltaista hintojen sääntelyä.
- 11 Perustamissopimuksen 30 artiklassa kielletään vaikutukseltaan määrällisiä rajoituksia vastaavat toimenpiteet jäsenvaltioiden välisessä kaupassa.
- 12 Määrällistä rajoitusta vastaavia toimenpiteitä koskevan kiellon soveltamiseksi on riittävää, että tällaiset toimenpiteet voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa jäsenvaltiosta toiseen tapahtuvaa tuontia suoraan tai välillisesti.
- 13 Vaikka kotimaisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin erotuksesta sovellettavasta hinnasta annetut kansalliset säännökset eivät yleensä vaikuta tuontia rajoittavasti, tietyissä erityistapauksissa tällaiset säännökset voivat olla tuontia rajoittavia.
- 14 Näin ollen tuontia voi rajoittaa erityisesti se, että kansallinen viranomainen on vahvistanut hinnat tai voittomarginaalit sellaiselle tasolle, että siitä on haittaa maahan tuoduille tuotteille samanlaisiin kotimaisiin tuotteisiin verrattuna joko siksi, ettei niiden myynti ole kannattavaa näin määrätyn edellytyksin tai siksi, että alhaisten tuotantokustannusten seurauksena saavutettu kilpailuetu kumoutuu.
- 15 Kannanoton esitettyyn kysymykseen on perustuttava näihin havaintoihin, ottaen huomioon, että tässä tapauksessa on kyse tuotteesta, jota ei koske mikään yhteinen markkinajärjestely.

- 16 Ensiksi on huomattava, että kansallisella säännöksellä, jolla erotuksetta kielletään kotimaisten ja maahan tuotujen tuotteiden jälleenmyynti vähittäiskauppiaan maksamaa ostohintaa alhaisemmalla hinnalla, ei voi olla vahingollisia vaikutuksia ainoastaan maahan tuotujen tuotteiden myyntiin, eikä sitä voida tämän vuoksi pitää tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä.
- 17 Lisäksi myöskään se, että vähimmäisvoittomarginaali vahvistetaan tietynsuuruiseksi, erotuksetta kotimaisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin sovellettavaksi määräksi, eikä tietyksi prosentuaaliseksi osuudeksi tuotantokustannuksista, ei voi tämäntyyppisessä tapauksessa, jossa voittomarginaali on suhteellisen pieni verrattuna lopulliseen vähittäismyyntihintaan, vaikuttaa epäedullisesti maahan tuotuihin, mahdollisesti halvempiin tuotteisiin.
- 18 Tilanne on toinen silloin, kun tietynsuuruiseksi vahvistettu vähimmäishinta, jota sovelletaan erotuksetta kotimaisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin, vaikuttaa epäedullisesti tuontituotteiden myyntiin siltä osin kuin se estää niiden alhaisempien tuotantokustannusten heijastumisen kuluttajahintaan.
- 19 Tämä johtopäätös on tehtävä siinäkin tapauksessa, että toimivaltainen viranomais-omainen voi myöntää poikkeuksia kiinteästä vähimmäishinnasta ja että tätä toimivaltaa yleisesti käytetään maahan tuotujen tuotteiden hyväksi, koska se, että maahantuojan tai kauppiaan on noudatettava tiettyjä tällaisen järjestelmän edellyttämiä hallinnollisia muodollisuuksia, voi jo yksinään olla vaikutukseltaan määrällistä rajoitusta vastaava toimenpide.
- 20 Sillä, että kiinteiden vähimmäishintojen soveltaminen on tilapäistä, ei voida perustella tällaista toimenpidettä, jos se on muusta syystä yhteensoveltumaton perustamissopimuksen 30 artiklan kanssa.
- 21 Siten vastaus ensimmäiseen kysymykseen on, että ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa on tulkittava siten, että kansallisen viranomaisen suorittamaa tietynsuuruisen, erotuksetta kotimaisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin sovellettavan vähittäismyyntihinnan vähimmäismäärän vahvistamista on tislatuista alkoholijuomista Produktschap voor gedistilleerde drankenin 17.12.1975 antamassa asetuksessa säädettyjen edellytysten täytyessä pidettävä 30 artiklassa kiellettyinä, vaikutukseltaan tuonnin määrällistä rajoitusta vastaavana toimenpiteenä.

Toinen kysymys

- 22 Toinen kysymys koskee pääasiallisesti sitä, onko perustamissopimuksen 92–94 artiklaa tulkittava siten, että mainitun kaltaista hintasäännöstelyä on pidettävä näissä artikloissa tarkoitettuna valtiontukena.
- 23 Perustamissopimuksen 92 artiklassa todetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, valtiontuki tai valtion varoista muodossa tai toisessa myönnettävä tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla tiettyjä yrityksiä tai tiettyjä tuotannonaloja.
- 24 Riippumatta siitä, mitä tässä artiklassa tarkoitetaan tuella, sen sanamuodosta käy ilmi, että alhaisimpien mahdollisten vähittäismyyntihintojen vahvistamista, jonka tarkoituksena on suosia tuotteen jälleenmyyjiä siten, että aiheutuvat kustannukset tulevat ainoastaan kuluttajien kannettaviksi, ei voida pitää 92 artiklassa tarkoitettuna tukena.
- 25 Itse asiassa tällaisen hinnanmuodostuksen ohjailun seurauksena tuotteiden jälleenmyyjille aiheutuvat edut eivät ole suoraan eivätkä välillisesti seurausta 92 artiklassa tarkoitettuna valtion varojen käytöstä.
- 26 Siten vastaus toiseen kysymykseen on, että ETY:n perustamissopimuksen 92 artiklaa on tulkittava siten, että viranomaisen suorittamaa vähittäismyyntihintojen vähimmäismäärien vahvistamista tuotteelle siten, että aiheutuvat kustannukset tulevat ainoastaan kuluttajien kannettaviksi, ei ole pidettävä kyseisessä artiklassa tarkoitettuna valtiontukena.

Oikeudenkäyntikulut

- 27 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Alankomaiden kuningaskunnan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.
- 28 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut *Gerechthof te Amsterdamin* 30.6.1977 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

- 1) **ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa on tulkittava siten, että kansallisen viranomaisen suorittamaa tietynsuuruisen, erotuksetta kotimaisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin sovellettavan vähittäismyyntihinnan vähimmäismäärän vahvistamista on tislatuista alkoholijuomista *Produkt-schap voor gedistilleerde drankenin* 17.12.1975 antamassa asetuksessa säädettyjen edellytysten täytyessä pidettävä 30 artiklassa kiellettynä, vaikutukseltaan tuonnin määrällistä rajoitusta vastaavana toimenpiteenä.**
- 2) **ETY:n perustamissopimuksen 92 artiklaa on tulkittava siten, että viranomaisen suorittamaa vähittäismyyntihintojen vähimmäismäärien vahvistamista tuotteille siten, että aiheutuvat kustannukset tulevat yksinomaan kuluttajien kannettaviksi, ei ole pidettävä tässä artiklassa tarkoitettuna valtioneukena.**

Kutscher

Sørensen

Bosco

Donner

Pescatore

Mackenzie Stuart

O'Keefe

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä tammikuuta 1978.

A. Van Houtte
kirjaaja

H. Kutscher
presidentti